

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік мекемесі
Экологиялық мониторинг департаменті

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНЬ

Наурыз 2026 жыл

Астана, 2026 ж

МАЗМҰНЫ		Бет
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаның сапасы мониторингі	4
1.1	Атмосфералық ауаның сапасын бағалау	4
2	Жер үсті сулары сапасы мониторингі	6
2.1	Жер үсті сулары сапасын бағалау	6
3	Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы	10
4	Атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фоны	10
5	Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары туралы мәліметтер*	12
	1 қосымша	14
	2 қосымша	15
	3 қосымша	15
	4 қосымша	16
	5 қосымша	17
	6 қосымша	17

АЛҒЫ СӨЗ

Ақпараттық бюллетень Қазақстан Республикасының аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдар мен халықты ақпараттандыруға арналған

«Гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингі дамыту» 039 бюджеттік бағдарламасының «Қоршаған орта жай-күйіне бақылау жүргізу» 100 ішкі бағдарламасы шеңберінде құрылады.

Бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Қалалар мен облыстар бөлінісінде ҚР Қоршаған орта объектілері сапасының жай-күйіне мониторинг жүргізу нәтижелері «Қазгидромет» РМК www.kazhydromet.kz ресми сайтында Қазақстан Республикасы өңірлердің қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетендерінде орналастырылған.

2019 жылдан бастап жеке желілерді ұйымдастырушылар ҚР ЭТРМ келісімі бойынша жеке автоматты станциялар/датчиктердің көмегімен Қазақстанның атмосфералық ауасының сапасын өлшеуді жүзеге асырады және мониторинг нәтижелері AirKz мобильді қосымшасына және «Қазгидромет» РМК интерактивті картасында көрсетіледі.

Қазіргі уақытта «Қазгидромет» РМК жоғарыда көрсетілген ақпараттық желісіне Қазақстанның жеке желілерінің 14 станциясының/өлшеу датчиктерінің деректері интеграцияланған.

1. Атмосфералық ауаның сапасы мониторингі

Қазақстан Республикасының аумағындағы атмосфералық ауаның мемлекеттік мониторингі қоршаған ортаның экологиялық мониторингі жүйесі шеңберінде жүзеге асырылды және 173 бақылау бекетінде 68 елді мекенді қамтыды, оның ішінде 44 – қол күшімен сынама алу және 129 – автоматты (1-қосымша).

Атмосфералық ауаны бақылау лақтаушы заттардың кең спектрін қамтиды: *PM-2,5 қалқыма бөлшектер, PM-10 қалқыма бөлшектер, шаң, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, озон, формальдегид, фенол, сондай-ақ ауыр металдар (кадмий, мыс, мышьяк, қорғасын, хром, никель, мырыш) және арнайы лақтаушы заттар.*

Олардың құрамын бағалау «Қалалық және ауылдық елді мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтерге» сәйкес жүргізіледі (2-қосымша).

1.1. 2026 жылғы наурыздағы атмосфералық ауа сапасын бағалау

Қазақстан Республикасындағы атмосфералық ауаның сапасын бағалауды реттейтін негізгі нормативтік құжат «Қазақстан Республикасының атмосфералық ауасының ластануына мониторингі ұйымдастыру және жүргізу» нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15.07.2025 жылғы № 624-Ө Бұйрығы) (3-қосымша) болып табылады.

2026 жылдың наурыз айында 68 елді мекеннің ішінен атмосфералық ауаның ластануының төмен деңгейіне 39 елді мекен, көтеріңкі деңгейге – 16 елді мекен, жоғары деңгейге – 9 елді мекен, өте жоғары деңгейге – 4 елді мекен жатқызылды (1-кесте).

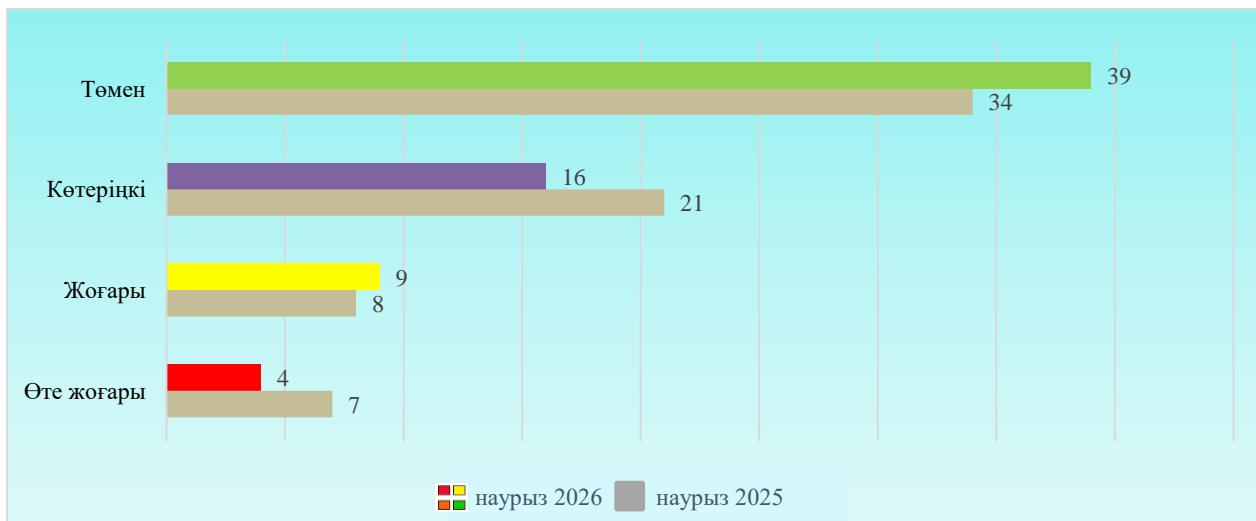
Кесте 1

Елді мекендер бойынша ауаның ластануы

Ластану деңгейі	Елді мекендердің атауы
Төмен	39 елді мекен: Көкшетау, Орал, Екібастұз, Атбасар, Жаңаөзен, Хромтау, Қандыағаш, Құлсары, Қостанай, Ақсу, Ақсай, Жаңатас, Қаратау, Кентау, Қызылорда, Лисаков, Жітіқара, Рудный, Арқалық, Балқаш, Саран, Степногорск, Шемонаиха, Щучинск қалалары, Әйтеке би, Ақсу, Әуезов, Бестөбе, Бурабай, Глубокое, Индерборский, Бейнеу, Састөбе, Төретам ауылдары, Ақай, Бөрлі, Жанбай, Мақат, Шиелі кенттері;
Көтеріңкі	16 елді мекен: Астана, Алматы, Шымкент, Ақтөбе, Ақтау, Семей, Талдықорған, Петропавл, Тараз, Жаркент, Аягөз, Арал, Шу, Алтай қалалары, Кенкияк, Ганюшкино ауылдары;
Жоғары	9 елді мекен: Атырау, Өскемен, Риддер, Теміртау, Павлодар, Түркістан, Талғар қалалары, Қызылсай кенті;
Өте жоғары	4 елді мекен: Қарағанды, Жезқазған, Сәтбаев, Абай қалалары.

Атмосфералық ауадағы негізгі ластаушы заттар – қалқыма бөлшектер (шаң), қалқыма бөлшектер РМ-2,5, қалқыма бөлшектер РМ-10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, аммиак, күкіртсутек, фенол.

Есепті кезеңде ластану деңгейі төмен елді мекендер санының ұлғаюы, сонымен қатар деңгейі көтеріңкі және өте жоғары елді мекендер санының азаюы байқалады. Ластану деңгейі жоғары елді мекендердің саны шамалы өсті (1-сурет).

1-сурет. 2025 және 2026 жылғы наурыздағы елді мекендердің саны бойынша атмосфералық ауа мониторингінің нәтижелерін салыстыру

2. Жер үсті су сапасының мониторингі

Жер үсті суларының гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша су сапасын бақылау **218** гидрохимиялық тұстамада орналасқан **81** су объектісінде жүргізілген, олар: **78** өзен және **3** арна (4 қосымша).

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **60-қа** дейін физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (pH), еріген оттегі, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар, пестицидтер.*

Гидробиологиялық (токсикологиялық) көрсеткіштер бойынша жер үсті суларының су сапасы мониторингі Қарағанды, Шығыс Қазақстан, Атырау облыстары аумақтарындағы **16** су объектісінде жүргізілді. Сыналатын объектіге зерттелетін судың жедел уыттылығын анықтау үшін 39 тұстамадағы су сынамалары талданды.

2.1 2026 жылғы наурыздағы жер үсті суларының сапасын бағалау

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі – Бірыңғай сыныптау) болып табылады.

2 кесте

ҚР су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша

Су сапасының сыныбы*	Су пайдалану санаттарының сипаттамасы	2026 жылғы наурыз айындағы су объектілері және сапа көрсеткіштері
1 сынып <i>(өте жақсы сапа)</i>	- бұл кластағы жер үсті сулары су пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) арналған.	3 су объектісі (<i>3 өзен</i>): Қарқара, Ақсу (Түркістан обл.), Қатта –бүгүн өзендері
2 сынып <i>(жақсы сапа)</i>	Адам іс-әрекетінен аз дәрежеде әсері тиген және суды пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) жарамды жер үсті сулары. Ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін қарапайым су дайындау әдістері қажет.	1 су объектісі (<i>1 өзен</i>): Қаратал (<i>нитриттер</i>) өзені
3 сынып <i>(орташа ластанған)</i>	-суды пайдаланудың осы класындағы суды албырт балықтарын өсіру үшін пайдалану қажет емес, ал оларды ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін	42 су объектісі (<i>41 өзен, 1 арна</i>): Жайық (<i>ОБТ₅, жалпы фосфор, магний</i>), Шаған (<i>ОБТК₅, жалпы темір, магний, жалпы фосфор</i>), Елек (БҚО) (<i>жалпы фосфор, ОБТ₅, жалпы темір, магний</i>), Шыңғырлау

	<p>тазартудың неғұрлым тиімді әдістері қажет.</p> <p>Суды пайдаланудың барлық басқа санаттары үшін (рекреация, суару, өнеркәсіп) осы кластың түрлері шектеусіз жарамды.</p>	<p>(жалпы фосфор, ОБТ₅, жалпы темір, магний), Сарыөзен (магний, жалпы фосфор, ОБТ₅, жалпы темір), Қараөзен (жалпы фосфор, ОБТ₅, магний, жалпы темір), Деркөл (ОБТ₅, магний, жалпы темір, жалпы фосфор), Сырдария (аммоний-ион, сульфаттар, жалпы темір, магний, мыс), Арыс (сульфаттар), Бадам (сульфаттар), Шу (ОХТ, ОБТ₅, магний, сульфаттар, жалпы темір), Асса (магний, сульфаттар, ОХТ), Ақсу (Жамбыл обл.) (жалпы темір, магний, сульфаттар, ОХТ), Қиғаш (магний, ОБТ₅, нмұнай өнімдері), Шаронов тармағы (магний, ОБТ₅, мұнай өнімдері), Перетаска тармағы (ОБТ₅, ОХТ, магний, мұнай өнімдері), Яик тармағы (ОБТ₅, магний, мұнай өнімдері), Ертіс (ШҚО) (мырыш), Қара Ертіс (мыс), Бұқтырма (мыс), Үржар (мыс), Ертіс (Павлодар обл.) (мыс), Усолка (мыс), Үй (жалпы темір, магний, сульфаттар, жалпы фосфор, минерализация), Беттібұлақ (ОБТ₅, сульфаттар, мыс), Шағалалы (аммоний-ион, мыс, ОБТ₅, ОХТ, минерализация), Ащылыайрық (аммоний-ион, мыс), Кіші Алматы (мыс), Есентай (жалпы темір, мыс), Үлкен Алматы (мыс), Иле (аммоний-ион, магний, мыс, сульфаттар, жалпы фосфор), Шілік (аммоний-ион, жалпы темір, магний, мыс), Шарын (аммоний-ион, сульфаттар), Баянкөл (аммоний-ион, магний), Есік (аммоний-ион, магний, мыс), Қаскелен (магний, мыс, сульфаттар), Түрген (аммоний-ион), Талғар (мыс), Темірлік (магний, мыс), Лепсі (жалпы темір, магний), Ақсу (Алматы обл.) (аммоний-ион, жалпы темір, мыс, магний) өзендері: Қ. Сәтпаев атын. (жалпы темір, магний, марганец, мыс, сульфаттар) арна.</p>
<p>4 сынып (ластанған)</p>	<p>-суды пайдаланудың осы класындағы сулар гидроэнергетика, тау-кен өндірісі, гидротранспортты</p>	<p>20 су объектісі (18 өзен, 2 арна): Есіл (Ақмола обл.) (аммоний-ион, қалқыма заттар), Ақбұлақ (магний), Сілеті (қалқыма заттар,</p>

	<p>қоса алғанда, суару және өнеркәсіптік су пайдалану үшін ғана жарамды. Суды пайдаланудың осы класындағы суды ауыз су-шаруашылық мақсатына пайдалану үшін су қабылдағыштардағы суды қарқынды (терең) дайындау қажет.</p>	<p>ОБТ₅), Жабай (ОБТ₅), Қылшықты (аммоний-ион, қалқыма заттар, ОБТ₅), Нұра (жалпы темір, марганец, фосфаттар, минерализация), Талас (қалқыма заттар), Тоқташ (магний, мырыш), Елек (Ақтөбе обл.) (қалқыма заттар, хром (6+), фенолдар), Қарғалы (фенолдар), Эмбі (Ақтөбе обл.) (фенолдар), Темір (фенолдар), Ор (фенолдар), Текес (фосфаттар, жалпы фосфор), Қорғас (жалпы фосфор), Оба (мырыш), Торғай (ОБТ₅), Емел (қалқыма заттар) өзендері, Нұра-Есіл (ОБТ₅), Көшім арналары (жалпы фосфор);</p>
<p>5 сынып (өте ластанған)</p>	<p>-бұл кластағы суларды тек өнеркәсіптік суды пайдалану және суару мақсаттары үшін тұндыру карталарында тұндыру әдістерін қолдану кезінде пайдалануға болады.</p>	<p>6 су объекісі (6 өзен): Есіл (СҚО) (фенолдар), Әйет (минерализация), Тоғызақ (минерализация), Брекса (мырыш), Қарабалта (сульфаттар), Қара Кенгір (минерализация, құрғақ қалдық, аммоний-ион) өзендері</p>
<p>6 сынып (жоғары ластанған)</p>	<p>-бұл кластағы суларды тек гидроэнергетика, су көлігі мақсаттары үшін, су сапасының стандарттарын сақтауды қажет етпейтін пайдалы қазбаларды өндіру процестерінде пайдалануға болады. Басқа мақсаттар үшін суды пайдаланудың осы класындағы су ұсынылмайды.</p>	<p>13 су объектісі (13 өзен): Тихая (мырыш), Үлбі (мырыш), Глубочанка (мырыш), Красноярка (мырыш), Аягөз (қалқыма заттара), Соқыр (аммоний-ион, нитриттер, нитраттар, жалпы фосфор, фосфаттар), Шерубайнұра (аммоний-ион, нитраттар, нитриттер, фосфаттар, жалпы фосфор), Тобыл (хлоридтер, магний, құрғақ қалдық минерализация), Обаған (минерализация, кальций, құрғақ қалдық, магний, хлоридтер), Желкуар (хлоридтер), Сарыбұлақ (қалқыма заттар, хлоридтер), Ақсу (Ақмола обл.) (магний, минерализация, хлоридтер), Келес (қалқыма заттар) өзендері.</p>

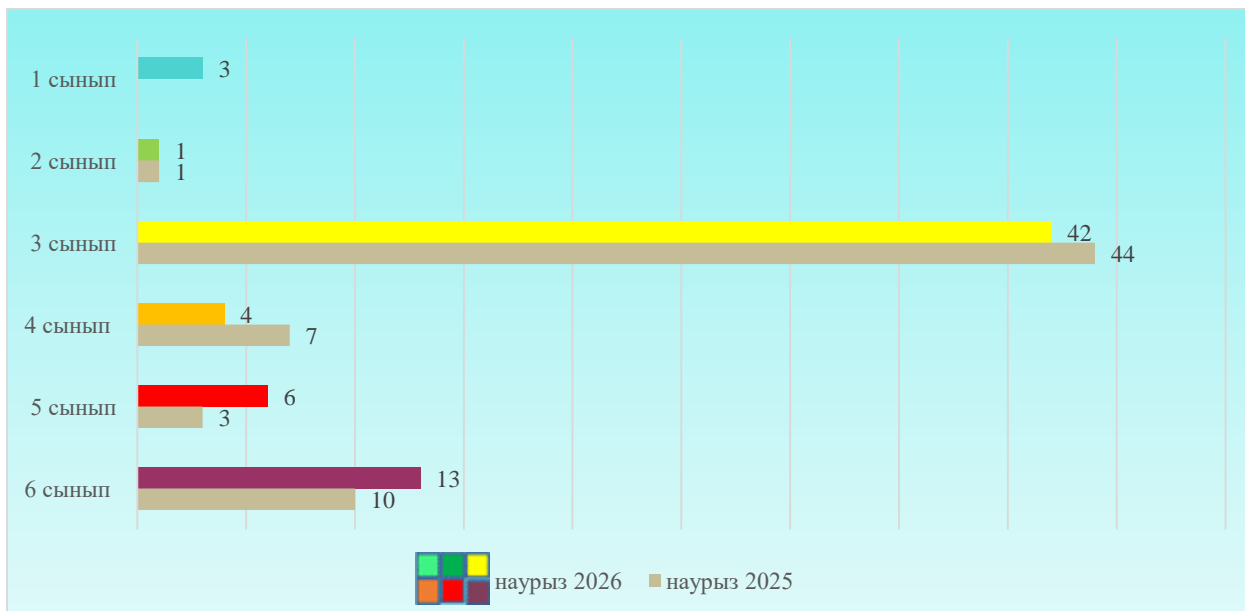
2-кестеде ҚР жер үсті су объектілерін сапа сыныптары бойынша мониторинг нәтижелері бойынша бөлу 2026 жылғы наурыз көрсетілген.

Есепті кезеңде жер үсті су объектілерінің саны ең көп **3** сыныбына жатқызылады және объектілердің **42** құрайды. Нысандардың едәуір бөлігі **4** сыныбы – **20**.

Жер үсті су объектілерінің ең аз саны тіркелген **1** және **2** сыныптар олардың саны сәйкесінше **1** және **3** құрайды.

Жалпы алғанда, жер үсті су объектілерінің сапа кластары бойынша таралуы есепті кезеңдегі су сапасының **тұрақты** жай-күйін сипаттайды.

ҚР жер үсті су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар тұз құрамындағы басты иондар (кальций, магний, хлоридтер, минерализация, сульфаттар, фосфаттар), биогенді және органикалық қосылыстар (аммоний-ионы, нитрит-ион, нитрат-ион, жалпы фосфор, жалпы темір), ауыр металдар, бейорганикалық заттар (марганец, мырыш, мыс), қалқыма заттар, ОХТ, ОБТ₅, фенолдар және мұнай өнімдері болып табылады.

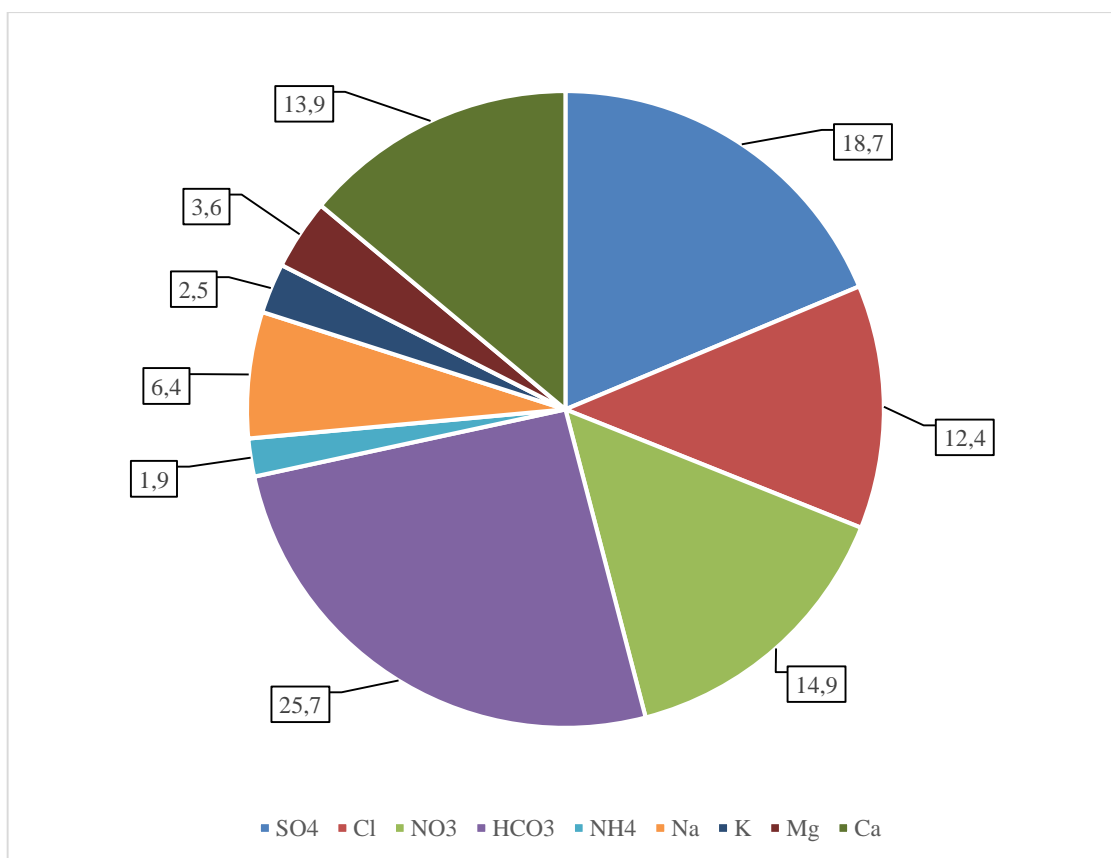

2 сурет. 2025 және 2026 жылғы наурыздағы ҚР жер үсті сулары сапасының нәтижелерін салыстыру.

Осылайша, есепті кезеңдегі жер үсті су объектілері мониторингінің нәтижелері алдыңғы кезеңмен салыстырғанда сапа кластары бойынша **айтарлықтай өзгеріссіз тұрақты** ретінде сипаттайды (2-сурет).

3. 2026 жылғы наурыздағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 47 метеостанцияда (МС) жүргізілді.

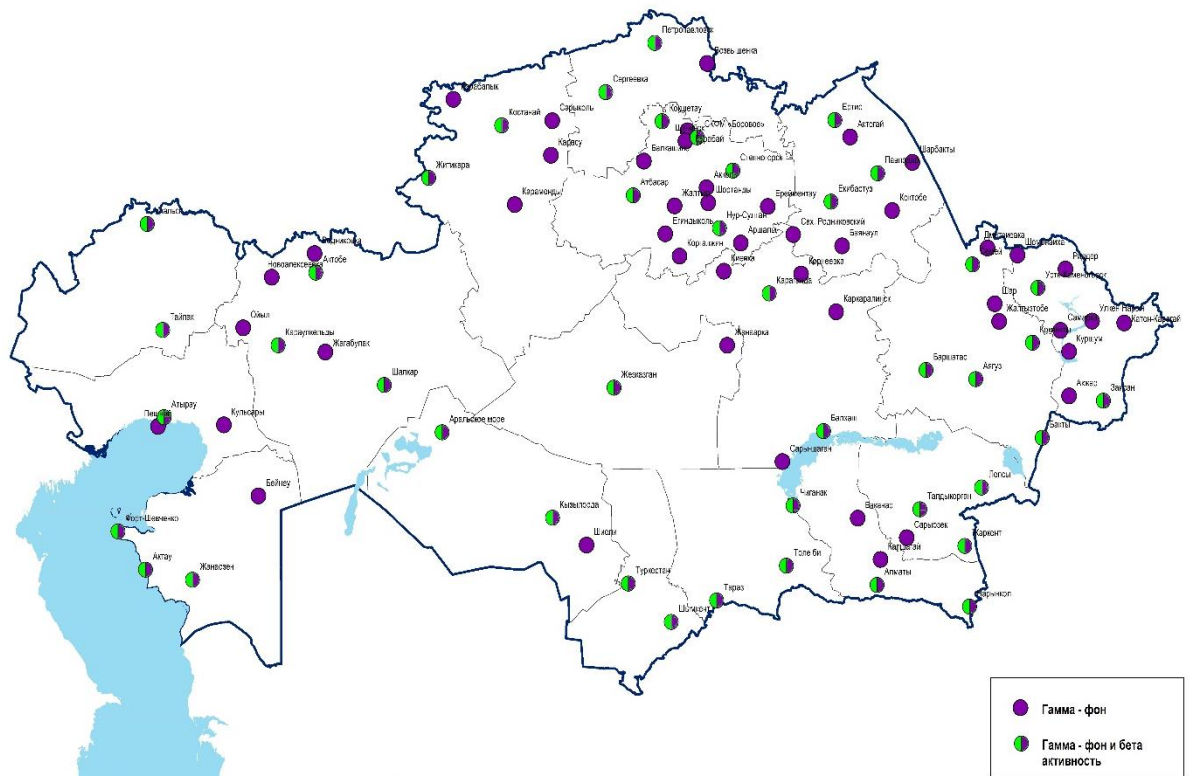

3-сурет. ҚР бойынша жауын-шашынның орташа иондық құрамы, %.

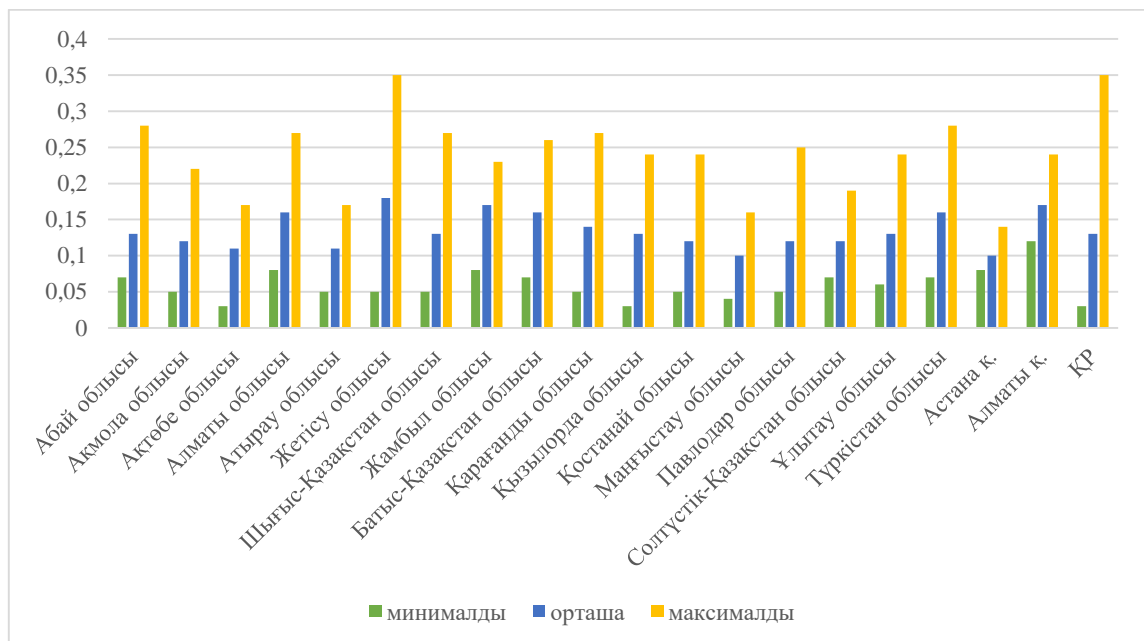
3-суреттен көрініп тұрғандай, Қазақстан Республикасының аумағы бойынша гидрокарбонаттар 25,7%, сульфаттар 18,7%, нитраттар 14,9%, кальций иондары 13,9%, хлоридтер 12,4%, натрий иондары 6,4%, магний иондары 3,6%, калий иондары 2,5%, аммоний 1,9% жауын-шашында басым болды.

4. Радиациялық жағдай

Қазақстан Республикасы аумағында гамма-фон (экспозициялық мөлшердің қуаттылығы) күн сайын 17 облыстың 89 метеорологиялық станциясында және 9 автоматты бекетте жүргізілді, ал атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау ауа сыналасын бес тәуліктік циклды горизонтальді планшеттер көмегімен алу 43 метеорологиялық станцияда жүзеге асырылды (сурет 4).

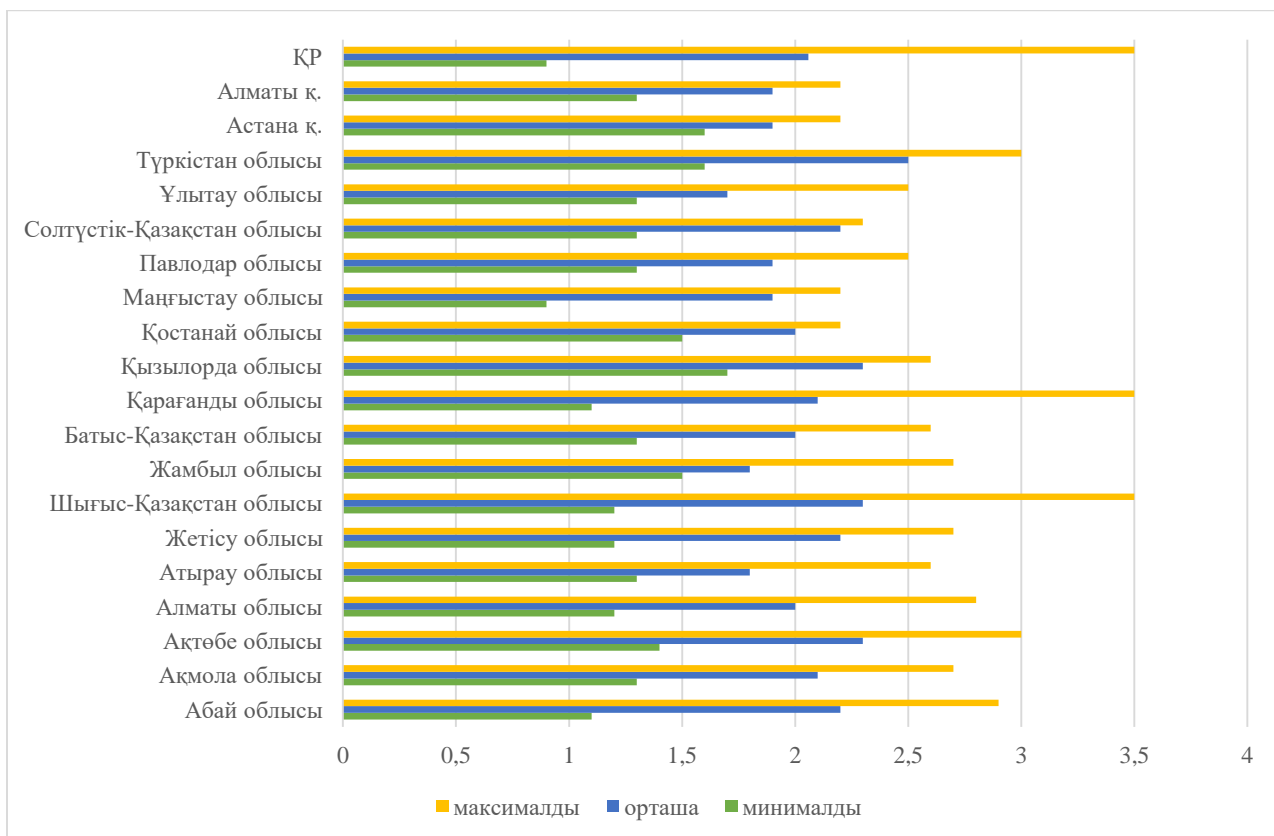
Сурет 4. Қазақстан Республикасының аумағында радиациялық гамма-фон деңгейін және радиоактивті түсулердің тығыздығын байқауға арналған метеостанциялардың орналасу картасы

Сурет 5. Қазақстан Республикасының аумағы бойынша 2026 жылғы наурыздағы гамма-белсенділіктің (экспозициялық доза қуатының) өзгеруі

Жетісу облысында ең жоғары мән (0,35 мкЗв/сағ) байқалды. Ең төменгі мән (0,03 мкЗв/сағ) Қызылорда облысында белгіленді.

Қазақстан Республикасы бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,13 мкЗв/сағ құрады, бұл нормативтік мәннен 0,57 мкЗв/сағ аспайды (сурет 5).

Сурет. 6. Қазақстан Республикасының аумағы бойынша 2026 жылғы наурыздағы тәулігіне радиоактивті түсулердің тығыздығы, Бк/м²

Ең төменгі орта деңгей (0,9 Бк/м²) Маңғыстау облысында байқалды. Шығыс Қазақстан облысында жоғары көрсеткіш – 3,5 Бк/м², бұл 110 Бк/м² нормативтік деңгейден едәуір төмен (сурет 6).

5. Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары туралы мәліметтер*

2024 жылғы 12 сәуірдегі № 323-ө бірлескен бұйрығына сәйкес «Қазгидромет» РМК қажетті шараларды қабылдау үшін қоршаған орта объектілерінің жоғары (ЖЛ) және экстремалды жоғары ластану (ЭЖЛ) жағдайлары туралы мемлекеттік органдарды жедел хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Хабарламалар ҚР ЭТРМ Экологиялық реттеу және бақылау комитетінің Экология департаментіне, ҚР ТЖМ Төтенше жағдайлар департаментіне, Облыстық денсаулық сақтау басқармасына, ҚР ДСМ СЭБК санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаментіне және тиісті облыстардың әкімдіктеріне жіберіледі.

Атмосфералық ауаның жоғары ластануының (ЖЛ) 32 жағдайы, оның ішінде: Атырау қаласы – 10 ЖЛ жағдайы (NCOC компаниясы бекетінің деректері бойынша), Қарағанды қаласы – 19 ЖЛ жағдайы, Жезқазған қаласы – 3 ЖЛ жағдайы тіркелді.

Жер үсті суларында 6 су объектісінде 18 ЖЛ жағдайы: Үлбі өзені (Шығыс Қазақстан облысы) - 5 ЖЛ жағдайы, Красноярка өзені (Шығыс Қазақстан облысы)-1 ЖЛ жағдайы, Тихая өзені (Шығыс Қазақстан облысы)-2 ЖЛ жағдайы, Ертіс өзені (Шығыс Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Шерубайнұра өзені (Қарағанды облысы) – 5 ЖЛ жағдайы, Соқыр өзені (Қарағанды облысы) – 3 ЖЛ жағдайы тіркелді.

*ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары және қабылданған шаралар туралы толығырақ ақпарат «Қазгидромет» РМК ресми сайтында «Экология» бөлімінде көрсетілген.

Қазақстан Республикасының аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау бекеттерінің тізбесі

№	Елді мекен	Бақылау бекеттерінің саны		№	Елді мекен	Бақылау бекеттерінің саны	
		Қол-күшімен сынама алу	Автоматты бақылау бекеті			Қол-күшімен сынама алу	Автоматты бақылау бекеті
1	Астана	4	6	36	Орал		4
2	Көкшетау		2	37	Ақсай		1
3	Атбасар		1	38	Бөрлі		1
4	Степногорск		1	39	Қарағанды	4	3
5	Щучинск		1	40	Абай		1
6	Бурабай а.		2	41	Балқаш	3	1
7	Ақсу а.		1	42	Жезқазған	2	1
8	Бестөбе а.		1	43	Саран		1
9	Ақтөбе	3	3	44	Сәтпаев		2
10	Қандыағаш		1	45	Темиртау	3	1
11	Хромтау		1	46	Қостанай	2	2
12	Шұбаршы		1	47	Арқалық		1
13	Кенкияқ а.		1	48	Лисаковск		1
14	Алматы	4	12	49	Жітіқара		1
15	Талғар		1	50	Рудный		2
16	Талдықорған		2	51	Қызылорда	1	2
17	Жаркент		1	52	Арал		1
18	Атырау		7	53	Әйтеке би к.		1
19	Кұлсары		2	54	Төретам		1
20	Жанбай а.		1	55	Ақай к.		1
21	Индерборский к.		1	56	Шиелі к.		1
22	Мақат а.		1	57	Ақтау	2	2
23	Ганюшкино к.		1	58	Жанаөзен		2
24	Өскемен		10	59	Бейнеу а.		1
25	Алтай		1	60	Павлодар	2	5
26	Аягөз		1	61	Ақсу		1
27	Риддер		3	62	Екібастұз	1	1
28	Семей		4	63	Петропавлов	2	2
29	Шемонаиха		1	64	Шымкент	4	2
30	Әуезов к.		1	65	Кентау		1
31	Глубокое к.	1	1	66	Түркістан		3
32	Тараз	4	1	67	Састөбе к.		1
33	Жанатас		1	68	Қызылсай к.		1
34	Қаратау		1				
35	Шу		1				

Қосымша 2

Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары
(ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік класы
	максималды бір ретті	орта-тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азотоксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшала	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртті сутек	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер»
(2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-70 СанЕН

Қосымша 3

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациялар	Дәрежесі		Атмосфера ластануының көрсеткіштері	Бір жылғы бағалау
	Атмосфераның ластануы			
I	Төмен		СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі		СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары		СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары		СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

"Қазақстан Республикасы атмосфералық ауасының ластануы мониторингісін ұйымдастыру және жүргізу"
нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15.07.2025 ж. №624-Ө бұйрығына 1-қосымша

2026 жылғы наурыздағы су объектілерінің тізімі

Өзен		Арна
1. өз. Қара Ертіс	47. өз. Обаған	1. Нұра -Есіл
1. өз. Ертіс (ШҚО)	48. өз. Желқуар	2. Көшім
1. өз. Ертіс (Павлодар обл.)	49. өз. Іле	3. Қ.Сәтбаев атындағы
2. өз. Бұқтырма	50. өз. Кіші Алматы	
3. өз. Брекса	51. өз. Үлкен Алматы	
4. өз. Тихая	52. өз. Есентай	
5. өз. Үлбі	53. өз.Шарын	
6. өз. Глубочанка	54. өз.Шілік	
7. өз. Красноярка	55. өз.Түрген	
8. өз. Оба	56. өз. Текес	
9. өз. Емел	57. өз. Қорғас	
10. өз. Аягөз	58. өз. Қаратал	
11. өз. Үржар	59. өз. Ақсу (Алматы обл.)	
12. өз. Усолка	60. өз. Лепсі	
13. өз. Жайық	61. өз.Баянкөл	
14. Перетаска тармағы	62. өз.Қарқара	
15. Яик тармағы	63. өз. Талғар	
16. өз. Қиғаш	64. өз. Темірлік	
17. Шаронов тармағы	65. өз. Есік	
18. өз. Эмбі	66. өз. Қаскелен	
19. өз. Елек	67. өз. Талас	
20. өз. Ор	68. өз. Асса	
21. өз. Қарғалы	69. өз. Шу	
22. өз. Темір	70. өз. Ақсу (Жамбыл обл.)	
23. өз. Шаған	71. өз.Қарабалта	
24. өз. Деркөл	72. өз.Тоқташ	
25. өз.Қараөзен	73. өз. Сырдария	
26. өз. Сарыөзен	74. өз. Бадам	
27. өз. Шыңғырлау	75. өз. Келес	
28. өз. Нұра	76. өз. Арыс	
29. өз. Қара Кенгір	77. өз.Қатта Бугунь	
30. өз. Шерубайнұра	78. өз. Ақсу (Түркістан обл.)	
31. өз. Соқыр		
32. өз. Есіл		
33. өз.Жабай		
34. өз. Беттібұлақ		
35. өз. Қылшықты		
36. өз. Шағалалы		
37. өз. Сілеті		
38. өз. Ақсу (Ақмола обл.)		
39. өз. Ащылыайрық		
40. өз. Ақбұлақ		
41. өз. Сарыбұлақ		
42. өз.Торғай		
43. өз. Тобыл		
44. өз. Әйет		
45. өз. Тоғызак		
46. өз. Үй		
Барлығы 81 су объектісі: 78 өзен және 3 арна		

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0
Күшала (жалпы нысан)	2,0
Сынап (жалпы нысан)	2,1

* «Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ -32 бұйрығы

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Дозалар шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген соңғы 5 жыл ішінде орташа жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв артық емес

*«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ- 71 бұйрығы.

**«КАЗГИДРОМЕТ» РМҚ
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ДЕПАРТАМЕНТІ**

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АСТАНА ҚАЛАСЫ
МӘҢГІЛІК ЕЛ ДАҢҒЫЛЫ, 11/1
ТЕЛ. 8-(7172)-79-83-33**

E [MAIL: ASTANADEM@METEO.KZ](mailto:ASTANADEM@METEO.KZ)